

Відділ освіти
Христинівської райдержадміністрації
Черкаської області

ВИХОВНА СИСТЕМА КЛАСУ

Робота учасника I туру
Всеукраїнського конкурсу
«Класний керівник року»

учителя хімії та класного керівника 11 – В класу
Христинівської спеціалізованої школи
I – III ступенів №1 ім О.Є. Корнійчука
Видай Олени Василівни

Зміст

Вступ.....	3
1. Інформаційна довідка про клас.....	5
1.1. Загальні відомості та соціальний паспорт класу.....	5
1.2. Характеристика успішності.....	5
1.3. Рівень вихованості, згуртованості і розвитку класного колективу.....	5
1.4. Характеристика зайнятості учнів в позаурочний час.....	6
2. Концепція виховної системи класу.....	7
2.1. Пояснювальна записка.....	7
2.2. Цілі, завдання та принципи виховної системи класу.....	9
2.3. Характеристика основних видів діяльності.....	12
2.3.1. Розвиток особистості і колективу.....	12
2.3.2. Навчально-пізнавальна діяльність.....	12
2.3.3. Духовно-моральна діяльність.....	12
2.3.4. Спортивно-туристична діяльність.....	13
2.3.5. Трудова діяльність.....	13
2.3.6. Художньо-естетична діяльність.....	13
2.3.7. Здоров'язберігаюча діяльності.....	13
2.3.8. Історіко-патріотична діяльність.....	14
2.4. Учнівське самоврядування у виховній системі.....	14
2.5. Спільна робота з батьками.....	15
2.6. Етапи розвитку виховної системи.....	16
2.6.1. Перший етап 5 клас (2006 – 2007 н.р.).....	16
2.6.2. Другий етап 6 -7 класи (2007 – 2009 н.р.).....	16
2.6.3. Третій етап 8 – 9 класи (2009 – 2011 н.р.).....	17
2.6.4. Четвертий етап 10 – 11 класи (2011 – 2013 н.р.).....	18
2.7. Очікувані результати функціонування виховної системи класу.....	18
2.8. Методи і прийоми вивчення результативності виховної системи.....	19
2.9. Перспективи розвитку виховної системи класу.....	20
Висновок.....	22
Список використаної літератури.....	24

Вступ.

В останні роки в педагогічному середовищі значно зріс інтерес до використання системного підходу у навчанні та вихованні школярів. Застосування системного підходу дозволяє зробити педагогічний процес більш цілеспрямованим, керованим і найважливіше - ефективним. Педагоги і керівники освітніх установ, які в своїй діяльності змогли переконатися в доцільності використання системного підходу, стають його прихильниками і намагаються розширити межі його застосування в педагогічній практиці.

Виховання учнів в сучасній школі здійснюється в контексті національної і загальнолюдської культури, охоплює весь навчально-виховний процес, ґрунтується на свободі вибору мети життєдіяльності та поєднує інтереси особистості, суспільства, держави і нації.

Слід зауважити, що класному керівнику зараз доводиться нелегко. У складний період масштабних політичних та соціально-економічних перетворень в державі і суспільстві нам вкрай важко вести цілеспрямовану і ефективну виховну роботу з учнями. В епоху змін вчителям дуже важливо зайняти правильну громадянську і педагогічну позицію, вірно визначити цільові орієнтації у своєму житті і педагогічній діяльності, не помилитися у виборі принципів, напрямків, форм і способів власного буття і побудови життєдіяльності у шкільному та класному співтоваристві. Тому тільки системний підхід може стати ефективним засобом оновлення та підвищення результативності виховної діяльності класного керівника.

Класне керівництво. Що це: обов'язок чи покликання? Робочий день класного керівника не нормований і не прогнозований, праця повсякчасна, життя напружене і складне, як і саме виховання. Та, зумівши підкорити дитячі серця, він отримує невимовну радість і втіху; учні називають його «другою мамою», зі всіма радощами і болями приходять саме до нього. Саме таким і має бути класний керівник, особливо в наш час, коли розмиті межі між поняттями добра і зла, моральності і аморальності.

У визначенні змісту своєї діяльності я, як класний керівник, керуюся Конституцією України, Конвенцією ООН про права дитини, Законами України

"Про освіту", "Про загальну середню освіту", "Про позашкільну освіту", "Про професійно-технічну освіту", Національною програмою виховання учнів 1 – 11 класів Міністерства освіти і науки України Академії педагогічних наук України інституту інноваційних технологій і змісту освіти 2011року, іншими законодавчими і нормативно-правовими актами України.

Роботу класного керівника я здійснюю відповідно до основних завдань загальної середньої освіти, спрямованих на виховання громадянина України, формування особистості учня, його наукового світогляду, розвитку його здібностей і обдаровань, виконання вимог Державного стандарту загальної середньої освіти, підготовку учнів до подальшої освіти і трудової діяльності, виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, почуття власної гідності, свідомого ставлення до обов'язків, прав і свобод людини і громадянина, відповідальності перед законом за свої дії, реалізацію права учнів на вільне формування політичних і світоглядних переконань, виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй, виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів.

1. Інформаційна довідка про клас.

1.1. Загальні відомості та соціальний паспорт класу.

З 11 - В класом я почала працювати 6 років тому, коли вони перейшли в 5 клас. Постійний склад почав формуватися ще з першого класу школи. На протязі цього часу в клас прибуло 11 учнів, і вибуло - 11 учнів, тому майже завжди в класі було 21 – 22 учні. Діти в класі в основному з благополучних сімей. З 20 осіб - 8 учнів з неповних сімей, 1 дитина, що постраждала в наслідок аварії на ЧАС, 1 дитина – інвалід дитинства.

1.2. Характеристика успішності.

У класі середня успішність. Васьковська Алла та Постоїко Анастасія – претенденти на одержання медалей, 8 учнів мають достатній рівень навчальних досягнень, 4 учні мають по окремим предметам оцінки початкового рівня, 7 учнів мають середній рівень навчальних досягнень і вимагають додаткової уваги класного керівника та вчителів-предметників.

1.3. Рівень вихованості, згуртованості і розвитку класного колективу

Провівши діагностику, що дозволяє визначити рівень вихованості учнів, можна зробити висновок, що даний клас має середній рівень вихованості.

Я, як класний керівник, постійно спостерігала за дітьми і розмовляла з ними на тему їх «самопочуття» в класному колективі. За результатами діагностики і бесід з учнями можна констатувати достатній рівень згуртованості дитячого колективу, хоча існують мікрогрупи, кожна з яких об'єднує невелику кількість підлітків. Мною в класі завжди ведеться робота по залученню груп до активного життя колективу, підпорядкуванню мотивів їх об'єднання громадсько-корисним завданням, щоб зміст і форми колективної творчої діяльності допомагали кожному знайти своє місце в класному колективі.

У класі діють органи самоврядування, учні з усією відповідальністю ставляться до своїх «посад».

Яскравого лідера в класі немає. Можна виділити в класі двох дівчат, які зазвичай вибираються лідерами в залежності від обставин. Вони користуються авторитетом серед однокласників, відмінно навчаються, активні в громадській роботі, мають позитивний вплив на ровесників.

Абсолютно байдужих до справ класу і школи дітей немає. Кожен учень намагається в міру своїх можливостей надати допомогу товаришеві. Це свідчить про те, що необхідно продовжувати розвивати в дітях такі якості, як чуйність, милосердя і дружелюбність.

1.4. Характеристика зайнятості учнів в позаурочний час

Всі учні класу зайняті в сфері додаткової освіти в школі: математика, українська мова та література. Крім того 3 учні відвідують спортивну школу, 1 дівчина займається по класу вокалу в школі мистецтв, 1 хлопець цікавиться авіа моделюванням при будинку школяра, а 4 дівчини знайшли собі заняття за покликанням в будинку культури.

2. Концепція виховної системи класу.

2.1. Пояснювальна записка

Підлітковий вік - складний відповідальний період становлення особистості (за Л.І.Божович - це період другого народження особистості) в якому формується соціальна спрямованість і моральна свідомість: моральні погляди, судження, оцінки. Уявлення про норми поведінки запозичені у дорослих. Шлях оволодіння ними відбувається через реальні стосунки, через оцінки їх діяльності дорослими. Але підлітки прагнуть до виняткових умов, щоб виявити себе, тому вони важко сприймають буденні справи, наприклад, що волю загартовує і навчання, що відкрите визнання своїх помилок свідчить про сміливість, що усвідомлення своєї провини - крок до відповідальності.

Я впевнена, моє педагогічне завдання як класного керівника полягає в тому, щоб розвивати у підлітків вольову поведінку, використовуючи для цього емоційно привабливі цілі, підтримувати їх наміри й уявлення про можливість досягти власного рівня домагань. Підлітки відчують задоволення від будь - яких переживань, відчують потребу в сильних емоційних насиченнях. Я гадаю, треба вчити підлітків володіти своїми емоціями, усвідомлювати їх, говорити про них, виявляти в культурних формах.

На мій погляд, старші адекватніше оцінюють товаришів, але перебільшують оцінку самого себе. М.І.Лісіна висловила гіпотезу про продуктивність дещо завищеної самооцінки у порівнянні з заниженою. Деякі старші підлітки розробляють навіть програму самовдосконалення, але не всі мають силу волі та наполегливість, щоб здійснити її. Проте наприкінці підліткового віку виникає потреба в життєвому самовизначенні, спрямованість на майбутнє, визначення свого життєвого шляху, майбутньої професії.

Виходячи з того, що дитина є суб'єктом виховного процесу, мені здається, слід докорінно змінити технологію виховного процесу на основі використання таких педагогічних технологій, які ставлять за мету не нав'язування правил і норм та примусове їх виконання, а створення умов для осмислення суті моральних правил і норм, їх доцільності, добровільного їх сприйняття, творчого застосування, набуття досвіду морально-ціннісного ставлення до навколишнього світу, до людей, до

самого себе. Нині особливо актуальним є фундаментальне методологічне положення видатного українського психолога Г.С.Костюка про те, що виховувати - означає проектувати поступове становлення якостей особистості і керувати здійсненням накреслених проектів.

Своєрідність класної виховної системи багато в чому обумовлено індивідуальними та груповими особливостями учнів класу, в якому вона створюється. Тому мені, як класному керівникові, необхідно було побачити і зрозуміти специфічні риси класного співтовариства, визначити рівень розвитку кожного учня.

Перший рік я дуже уважно спостерігала за класом, намагалася проводити з ними більше часу на перервах, здійснювати екскурсії по історичним місцям (Шевченківські місця, м. Київ, м. Вінниця), виходити на природу, відзначати особливості їх взаємовідносин, бажання або небажання брати участь у спільних справах (родинне свято, українські вечорниці). Також проводилися різні анкети, що допомагають зрозуміти які взаємини в класі і визначити рівень розвитку колективу.

У підсумку, аналізуючи взаємовідносини учнів між собою, ставлення їх до школи, навчання, я зрозуміла, що виникла необхідність приймати певні заходи по згуртуванню класного колективу, залученню дітей в суспільні справи класу і школи.

Я була впевнена, що набором виховних заходів багато чого не доб'єшся, потрібна виховна система класу, що забезпечує створення максимально сприятливих умов для розвитку особистості дитини, враховує інтереси, здібності, потреби учнів, їх можливості і творчий потенціал. Тому було вирішено створити виховну систему класу «Я і великий світ», в основі якої лежить формування здорового класного колективу.

При створенні власної виховної системи я керувалася загальноприйнятими нормами змісту роботи класного керівника, це такі як вивчення учнів у спільній роботі з шкільним психологом, робота по створенню учнівського колективу, спільна робота з дитячими та молодіжними організаціями, органами учнівського самоврядування, робота з батьками, громадськістю, організація виховної діяльності, індивідуальна виховна робота з різними категоріями учнів та їх батьками, складання

плану виховної роботи за напрямками дій.

2.2. Цілі, завдання та принципи виховної системи класу.

Класному керівникові надзвичайно складно в сучасний період масштабних політичних і соціально-економічних змін проводити цілеспрямовану й ефективну виховну роботу з учнями, обрати правильну громадянську і педагогічну позицію, чітко визначити орієнтири у своєму житті та педагогічній діяльності.

Виховна система класу - це спосіб організації життєдіяльності та виховання членів класного співтовариства, що становить цілісну й упорядковану сукупність взаємодіючих компонентів і сприяє розвитку особистості та колективу. Вона належить до соціального типу систем, тобто є «живим» системним утворенням. Виховна система класу - це досить складне соціально-педагогічне явище, що складається з великої кількості елементів.

Термін «виховна система» запропонований А.Т. Куракіним і Л.І. Новіковою. В даний час даний педагогічний феномен вивчається великою групою фахівців, очолюваної В.А.Караковським, Л. І. Новіковою, Н.Л.Селівановою, Є.І. Соколовою. Творці теоретичних основ виховної системи стверджують: «Помиляються ті педагоги, які, моделюючи, намагаються надмірно деталізувати модель. У ній мають бути виділені компоненти і зв'язки».

Компоненти виховної системи російських педагогів я поклала в основу власної виховної системи класу:

1. Індивідуально-груповий, тобто співтовариство (спільність) дітей і дорослих, які беруть участь у створенні, управлінні та розвитку виховної системи класу.
2. Ціннісно-орієнтаційний - учені називають його ціннісно-смісловим ядром системи, а от практики, недооцінюють його важливість. Через це педагогічна діяльність носить спонтанний характер і призводить до невтішних наслідків у процесі розвитку особистості учнів і формування учнівського колективу.
3. Функціонально-діяльнісний - компонент виконує роль головного системотвірного чинника, котрий забезпечує упорядкованість і цілісність виховної системи, функціонування та розвиток її основних елементів і зв'язків.
4. Просторово-тимчасовий - середовище, життєвий простір, у якому здійснюється спільна діяльність і спілкування членів класного співтовариства, розвиваються

міжособистісні та ділові стосунки, формуються ціннісні орієнтації.

5. Діагностико-аналітичний - важливість цього компонента зумовлена необхідністю достовірної, ретельно проаналізованої інформації про розвиток особистості дитини і формування класного колективу.

Формування внутрішнього і зовнішнього середовища функціонування та розвитку класного колективу і його членів нерозривно пов'язане з визначенням і усвідомленням місця і ролі класу у виховному просторі всього загальноосвітнього навчального закладу, тому при моделюванні і побудові виховної системи класу необхідно враховувати характер і тенденції взаємодії у процесі становлення і розвитку цієї системи.

Основне призначення моєї виховної системи створеної в класі полягає у сприянні розвитку особистості кожного члена класної спільноти й у формуванні колективу, а метою є створення ефективної системи виховної діяльності класного керівника та гуманістичної виховної системи класного колективу, тобто моделювання виховної системи класу, спрямованої на розвиток і розкриття індивідуальності дитини, яка вміє жити в класному колективі і будувати зі своїми однокласниками відносини дружби і взаємодопомоги.

Завдання виховної системи «Я і великий світ»:

- гармонійно розвивати особистість дитини за допомогою психолого-педагогічної підтримки;
- формувати доброзичливі відносини в класному колективі, згуртувати колектив;
- виховувати громадянськість, патріотичні почуття, формувати правову культуру;
- розвивати творчу активність учнів;
- формувати емоційно-позитивне ставлення до навчання через організацію інтелектуально-пізнавальної діяльності;
- спільно з усіма працівниками школи та батьками зберігати здоров'я учнів;
- формувати високі моральні принципи: чесність, порядність, почуття обов'язку, гуманність;
- залучати сім'ю в виховний процес.

Виконання цих завдань базується на двох аспектах: психологічному та педагогічному. Психологічний включає: сприймання інформації про правила поведінки; узагальнення одержаної інформації конкретним учнем; осмислення та усвідомлення одержаної інформації про правила поведінки; закріплення знань про норми і правила поведінки та використання їх у практичній діяльності. Педагогічний включає: мету й завдання виховання; зміст виховання особистості учня; методи, прийоми та засоби виховання особистості школяра; форми організації виховного процесу; критерії вихованості особистості учня.

Суб'єкти: батьки, учні класу, вчителі-предметники і класний керівник

На шляху до досягнення цільових орієнтирів і перспектив відбуваються зміни в життєдіяльності класного співтовариства, побудові виховного процесу. Постійно з'являються норми і правила, які прийнято дотримуватися в даному співтоваристві і дітьми і дорослими. Вони не тільки регламентують поведінку, діяльність, спілкування членів класного колективу, але й помітно впливають на вибір способів організації виховного процесу. Ці норми і правила, що відображають ціннісні орієнтації класу, визначають і принципи побудови виховної системи:

- принцип пріоритету інтересів і потреб школярів та їх батьків;
- принцип індивідуалізації та диференціації;
- принцип гуманізму та демократизації життєдіяльності колективу класу;
- принцип співтворчості дітей і дорослих;
- принцип відкритості та доброзичливості;
- принцип рівності всіх учасників виховного процесу.

Водночас, враховуючи вікові особливості, особистісні новоутворення школярів, я думаю, важливо використати метод створення проблемних ситуацій та їх аналіз, етичне оцінювання та співвіднесення з іншими еталонами гуманної поведінки, морально-етичні вправи, етичні тренінги, комунікативні ігри, «проективні» методики, театр-експромт, практичні акції, презентації, операції, метод виявлення самооцінки з елементами бесіди, гри, метод привчання, колективні творчі справи, групові справи, колективні творчі проекти. Мені здається, доцільно використовувати також і традиційні методи: спостереження, опитування, анкетування, бесіди, диспути, години спілкування, різні форми роботи з книгою,

плакатами, ілюстраціями, періодичною пресою, усні журнали, ведення щоденників, тематичних зошитів, екскурсії, «заочні експедиції», мандрівки, ранки, свята, вікторини, конкурси, змагання.

2.3. Характеристика основних видів діяльності.

2.3.1. Розвиток особистості і колективу.

Мета: передача досвіду соціального спілкування людей, позитивного і негативного досвіду поколінь, допомогти розвивати особистісні якості дитини, навчити жити в колективі.

Завдання:

- проведення діагностики взаємин дитини в сім'ї, виявлення проблеми взаємин та їх корекція;
- регулярні діагностичні дослідження становища учнів у колективі, взаємин з однолітками з подальшою корекцією;
- вивчення особистих якостей учня.

2.3.2. Навчально-пізнавальна діяльність.

Мета: допомогти кожному учневі у навчанні, придбанні знань в міру своїх здібностей, розвиток пізнавальних інтересів, кругозору учнів.

Завдання:

- продовжити вивчення індивідуальних здібностей учнів (різні методики і діагностики);
- щомісяця проводити класні години у формі учнівських зборів «Навчання, відвідуваність, дисципліна»;
- брати участь у проведенні предметних тижнів, олімпіад;
- постійно інформувати батьків про стан успішності і відвідуваності в класі.

2.3.3. Духовно-моральна діяльність.

Мета: виховання культури спілкування, поведінки, норм моральності у взаєминах дітей з іншими людьми.

Завдання:

- увійти в сферу спілкування дітей, зрозуміти становище кожної дитини в класі, корегувати форми спілкування між дітьми;
- постійно працювати над культурою мовного спілкування.

2.3.4. Спортивно-туристична діяльність.

Мета: створення умов для фізичного розвитку учнів, прищепити любов до спорту.

Завдання:

- участь у спортивних змаганнях;
- вивчення фізичних здібностей учнів;
- залучення дітей до спорт і туризм.

2.3.5. Трудова діяльність.

Мета: залучити дітей в трудову діяльність школи і класу

Завдання:

- організувати чергування в класі і по школі;
- регулярно проводити генеральні прибирання класу і школи;
- брати участь у підготовці різноманітних заходів, пов'язаних з працею;
- брати участь в «суботниках».

2.3.6. Художньо-естетична діяльність

Мета: виявити художні інтереси школяра, виявити естетичний рівень школяра.

Завдання:

- проведення класних годин з даної тематики;
- проведення виставок малюнків учнів;
- встановити емоційну спрямованість учнів;
- встановити рівень естетичного розвитку учнів

2.3.7. Здоров'язберігаюча діяльності.

Мета: створення умов для повноцінної навчальної діяльності, здоров'я учнів, профілактики та попередження захворювань.

Завдання:

- збільшення обсягу рухової навантаження учнів на уроках і поза школою;
- активна і широка пропаганда, і організація здорового способу життя;
- підтримання чистоти в приміщенні, формування поведінки, проведення фізкультхвилинок на уроках;
- суспільно-корисна праця на свіжому повітрі.

2.3.8. Історико-патріотична діяльність

Мета: прищепити почуття патріотизму, розвивати почуття громадянськості і любові до своєї малої батьківщини.

Завдання:

- вивчення символіки України;
- вивчення історії міста та країни;
- розвинути почуття гордості за свою країну;
- вивчення життя і діяльності видатних людей

Дані напрямки в класі реалізуються через: серії класних годин з певною тематикою; спільні трудові справи; зустрічі з цікавими людьми; проведення народних свят; участь у проведенні шкільних свят; походи, екскурсії; участь у різноманітних виставках, конкурсах; участь у шкільних олімпіадах; спортивні ігри; дискусії, диспути; розважальні заходи; вільне спілкування; ділові ігри; позакласні заходи з окремих предметів; доручення в класі; робота органів учнівського самоврядування в класному колективі; участь в предметних тижнях; шефська допомога молодшим; турбота про людей; екскурсії по пам'ятних місцях; проведення діагностик і анкет

2.4. Учніське самоврядування у виховній системі

У процесі поетапної реалізації системи виховання класний керівник керується особистісно-орієнтованим підходом до інтересів, потреб, здібностей, нахилів кожного учня, тим самим створюючи умови для самореалізації, саморозвитку, самовдосконалення на основі національних та загальнолюдських цінностей.

Про розвиток колективу можна судити за рівнем самоврядування в класі. У моєму класі, вже впродовж шести років, діють органи самоврядування. Вищим органом самоврядування є загальношкільні збори. У класі є класний керівник, староста, замісник старости, батьки, «Організатори», «Трудівники», «Науковці», «Художники», «Спортсмени», члени учнівського комітету школи, відповідальні за ведення рапорту, за відвідування, за стан підручників. Всі охоче виконують обов'язки, закріплені за кожним.

Діти активно беруть участь у підготовці до свят, в підготовці класних годин і вечорів. Всі корисні справи староста фіксує в класному куточку у вигляді червоних

клітинок навпроти прізвища кожного учня, за допомогою яких можна простежити, хто працює більш активно, хто частіше бере участь у класних справах, а хто – ні. В кінці кожного семестру визначаються переможці – їм вручаються грамоти з підписом класного керівника.

Але все ж можна сказати, що рівень самоврядування в класі не достатньо високий. Учні з усією відповідальністю ставляться до своїх «посадам», проте керують переважно по інструкції класного керівника.

2.5. Спільна робота з батьками.

Особливу увагу при розробці виховної системи я приділяю родині, як середовищу початкового розвитку дитини, де закладається основа особистості. Я намагаюся організовувати цілеспрямовану взаємодію з сім'єю з урахуванням індивідуальних особливостей дітей:

- відвідування сімей;
- батьківські збори;
- спільні туристичні походи, поїздки в театр, музеї;
- організації класних вечорів відпочинку із запрошенням батьків;
- засідання батьківського комітету.

Батьки не повинні залишитися осторонь процесу моделювання і функціонування виховної системи. Однією з традиційних форм роботи класного керівника з батьками є класні батьківські збори.

Я ніколи не була прихильником таких зборів, коли класний керівник дає негативну характеристику учням перед усім батьківським загалом або читає нудну лекцію, у якій звучать прописні істини. Вирішувати якусь проблему окремого учня потрібно тільки індивідуально, щоб не принижувати ні батьків, ні дітей.

Як зробити так, щоб батьки не боялися приходити до школи, а йшли спокійно, навіть із задоволенням? Крім того, хотілося показати батькам, що діти почувають себе досить комфортно, продемонструвати свої творчі здобутки, тим більше, що діти в цьому класі дуже артистичні, із задоволенням навчаються музики й танців, люблять виступати на сцені. І виникла ідея, яку із задоволенням підтримали учні - провести родинне свято.

Почалася підготовка: відбиралися художні номери, складалась програма, ріс банк

ідей, вносилися пропозиції, придумувалися конкурси, ігри. Переконана, що ніде так не розкриваються діти, як у спільній творчій справі. Скільки сміху було на репетиціях! Дівчатка співали, самі підбирали фонограми, вигадували костюми.

Всі ми знаємо, якою проблемою є явка батьків на батьківські збори. Мета таких зборів, що проходять у неформальній обстановці, - привернути увагу батьків до школи, до власних дітей, згуртувати батьківський колектив навколо дитячих і шкільних проблем і таки підняти авторитет школи в очах батьків.

Спільно з батьками складається план виховної роботи, визначаються питання, які батьки хотіли б прослухати протягом навчального року. Періодично проводяться анкетування батьків з різних питань виховання та для того, щоб познайомиться з родиною та її інтересами.

Я, як класний керівник, постійно підтримую контакт з батьками. В кінці кожного навчального року разом з батьками та учнями проводиться аналіз роботи за рік, відзначаються позитивні моменти, виявляються кращі заходи з точки зору їхньої організації, виховного впливу на дітей, підвищення їх культурного рівня, розширення кругозору.

Залучення батьків до громадської роботи в школі розширює їхній досвід виховної діяльності, змінюється їх ставлення до школи. Залучення в виховний процес сприяє розумінню того, що виховання дітей - це своєрідне мистецтво, яке вимагає терпіння, а також великого бажання його пізнати. Спільні справи та інтереси згуртовують дітей і батьків, допомагають знайти мову спілкування, позитивно впливають на формування особистості дитини.

2.6. Етапи розвитку виховної системи.

Успіх розвитку виховної системи класу залежить також від уміння класного керівника правильно зазначити етапи цього процесу, а також обрати відповідні мету і засоби педагогічної діяльності. Умовно виділяють чотири етапи розвитку виховної системи класу:

2.6.1. Перший етап 5 клас (2006 – 2007 н.р.)

Проектування системи «Я і мій світ» (вивчення інтересів, потреб та інших особистісних характеристик учнів класу, самопізнання, саморозвиток, управління взаємовідносинами).

Саме на цьому етапі важливою є допомога шкільного психолога, який науково обґрунтує особистісні характеристики учнів, що дасть змогу класному керівникові спроектувати бажаний образ, визначити перспективи життєдіяльності класного колективу. Переважає діяльність по вивченню інтересів, потреб та інших особистісних характеристик членів класу, проектування бажаного образу класу, визначенню перспектив життєдіяльності колективу.

Цілі:

- допомогти школяреві створити образ свого світу, сформуванню уявлення про свою особистість і оцінити свої можливості;
- викликати бажання працювати над собою змінити себе в кращу сторону;
- створити сприятливий психологічний клімат для продуктивної творчої та інтелектуальної діяльності учнів;
- сформуванню дружний, згуртований колектив, виховати в учнів почуття взаємодопомоги, відповідальності і толерантності, створити духовно-моральну атмосферу в колективі.

2.6.2. Другий етап 6 -7 класи (2007 – 2009 н.р.)

Становлення системи «Я - культурна людина» (зміцнення міжособистісних стосунків, формування поняття «ми», апробація форм і засобів спільної діяльності, плекання традицій класного колективу сприяння культурному зростанню учнів).

Цілі:

- приділяти увагу зміцненню міжособистісних відносин, формуванню почуття «ми», апробування форм і способів спільної діяльності, вирощуванню традицій колективу;
- занурити учнів в систему культурних понять, таких як рідна мова, література, історія, культура отримання знань, культура поведінки і розваг, культура мови і формули мовного етикету.

2.6.3. Третій етап 8 – 9 класи (2009 – 2011 н.р.)

Стабільне функціонування системи «Я - особистість» (сформованість основних засад "Я-концепції", активно розвиваються самоуправлінські засади, життя класу будується на засадах традицій, що зберігаються і підтримуються більшістю членів колективу)

Активно розвивається самоврядування, система починає відповідати проектному задумом її творців, домінуючий вид спільної діяльності формує індивідуальність («обличчя») класного колективу, життя класного колективу будується на основі традицій, що зберігаються і підтримуються більшістю в колективі.

2.6.4. Четвертий етап 10 – 11 класи (2011 – 2013 н.р.)

Завершення функціонування системи або докорінного оновлення системи «Я - громадянин» (особистісне становлення школяра як громадянина, пошук того шляху, щоб краще в житті класу стало надбанням усієї школи, пошук нових ідей, форм і засобів оновлення життєдіяльності в класі).

Для четвертого етапу характерні дві тенденції:

- а). найкраще в житті класу має стати надбанням усього шкільного колективу,
- б). пошук нових ідей, форм, способів поновлення життєдіяльності у класі.

Цілі:

- сприяти поглибленню знань учнів про рідний край, про історію країни, своєї родини;
- стимулювати інтерес до вивчення своїх прав і обов'язків, виховувати шанобливе ставлення до законів своєї країни і символіці держави;
- навчитися бути терпимим до інших людей.

2.7. Очікувані результати функціонування виховної системи класу

а). Створення умов для побудови індивідуальних освітніх траєкторій учнів з метою розвитку їх здібностей.

б). Зміна у взаємодії учасників освітнього процесу (зміцнення співпраці між учнями, їхніми батьками, педагогами та фахівцями психолого-педагогічної служби).

в). Підготовка учнів до життя в сучасному суспільстві (розвиток активної життєвої позиції, самостійності, креативності, набуття досвіду вирішення життєвих проблем на основі наявних знань і умінь, розвиток досвіду толерантного соціальної взаємодії).

г). Формування в учнів позитивної перспективи в житті, здатності до цілеспрямованості, уміння скласти попередній професійний план, намітити шляхи самовиховання.

У виборі результативної мети класний керівник спирається, як правило, на спроектовану у масштабі всього освітнього закладу модель випускника школи. Вся діяльність з побудови та розвитку виховної системи класу спрямовується на те, щоб учень протягом 7 років зміг розвинути особистісні якості, відповідні сформованому педагогами, учнями, батьками образу випускника школи.

Образ випускника складається з шести потенціалів особистості:

- моральний (ціннісно-орієнтовний) потенціал: сприйняття і розуміння учнями таких цінностей, як "сім'я", "природа", "школа", "вчитель", "Батьківщина", "дружба з однолітками", "повага до старших", потреба виконувати правила для учнів, вміння розрізняти хороші і погані вчинки людей і свої, правильно оцінювати свої дії і поведінку однокласників, зберігати порядок і дисципліну в школі, громадських місцях, правила вуличного руху, знати символи і гімн нашої держави;
- пізнавальний потенціал: спостережливість і старанність у навчальній праці, стійкий інтерес до пізнання;
- комунікативний потенціал: (оволодіння найпростішими комунікативними навичками): уміння говорити і слухати, здатність співпереживати, співчувати, виявляти увагу до інших людей, тваринам, природі, сформованість первинних навичок саморегуляції;
- художній потенціал: естетична сприйнятливність предметів і явищ у навколишньому природному середовищі і соціальному середовищі, наявність особистісного (власного, індивідуального) емоційно забарвленого ставлення до творів мистецтва;
- фізичний потенціал: дотримання режиму дня та правил особистої гігієни, прагнення стати (бути) сильним, спритним і загартованим;
- трудовий потенціал: дотримання правил безпеки при будь-якій роботі, виховувати повагу до чужої праці - бути корисним у суспільстві - знайомство з поширеними професіями

2.8. Методи і прийоми вивчення результативності виховної системи

Слід зауважити, що в педагогічній науці немає загальноприйнятої точки зору з приводу критеріїв і методів вивчення результативності виховної системи класу. На думку Н.Є. Щуркової, головним критерієм оцінки результативності виховного

процесу може виступити вихованість учнів, її зміни з року в рік. На мій погляд, мірилом ефективності функціонування системи обов'язково повинні бути такі критерії як рівень вихованості учнів, сформованість класного колективу, міжособистісні відносини та рівень розвитку самоврядування.

У відповідності з даними критеріями можуть бути використані різні методики і форми вивчення результативності навчально-виховного процесу, такі як:

- бесіда та спостереження;
- тематичні класні години;
- виявлення рівня вихованості;
- визначення рівня розвитку учнівського самоврядування;
- анкетування «Міжособистісні відносини школярів»;
- опитування «Який у нас колектив».

Перераховані методики дозволяють отримати необхідну і достовірну інформацію про розвиток особистості учнів і сформованості колективу класного співтовариства, використовувати її при плануванні організації виховного процесу та життєдіяльності класу.

В основі концепції даної виховної системи лежить ідея згуртування колективу, тому необхідно з року в рік відслідковувати рівень розвитку колективу.

2.9. Перспективи розвитку виховної системи класу

Подальший розвиток виховної системи класу здійснюється через реалізацію пріоритетних завдань:

- вдосконалення виховної системи класу;
- розробка та апробування нових форм, методик організації різнопланової дозвільної діяльності;
- вдосконалення системи самоврядування у класі;
- пошук нових ідей, форм, способів поновлення життєдіяльності у класі.

«У процесі виховання людської особистості - говорив В. Сухомлинський, діє багато сил: по-перше сім'я, а в сім'ї найтонший і наймудріший скульптор - мати; по-друге, особа педагога з усіма його духовними багатствами й цінностями, з його знаннями, уміннями, захопленнями, життєвим досвідом, інтелектуальними, естетичними, прагненнями; по-третє, колектив (дитячий, підлітковий, юнацький) з

усією його могутньою силою виховного впливу на кожну особу; по-четверте, сама особа вихованця, тобто його самовиховання; по-п'яте, духовне життя вихованця у світі інтелектуальних, естетичних і моральних цінностей - я маю на увазі передусім книжку; по-шосте, зовсім непередбачені скульптори (підліток, з яким ваш вихованець подружився на вулиці, родич чи близький знайомий, який заповнив на все життя радіотехнікою чи зоряними світами).

Усе це має враховувати класний керівник, вивчати і відповідно коригувати процес виховання. Сьогодні, коли вплив некерованої сфери на учнів школи виявляється сильнішим за організовані педагогом види діяльності, сутність роботи класного керівника не можна розглядати по-старому. У зв'язку зі зростанням джерел виховного впливу на школярів класний керівник постійно тримає в полі зору всю життєдіяльність вихованців, аналізує, оцінює потік інформації і спрямовує їхню діяльність у позитивне русло, будуючи відносини на принципах співпраці, проявляючи максимум довіри, поваги до особистості».

Висновок

Одним з першочергових моїх завдань як класного керівника є повага до особистості учня, до його індивідуальних життєвих цілей, запитів та інтересів, створення сприятливих умов для його самовизначення й розвитку.

В кожному учневі я намагаюсь виховати, перш за все, сильну особистість з чітко вираженим «Я», щоб, маючи право вибору, він чинив так, як підказує йому совість, по справедливості. Допомогти дитині знайти свій ключ до успіху, вказати їй шлях до самовдосконалення - ось моє основне завдання як класного керівника.

У виховній роботі я віддаю перевагу схваленню, заохоченню - це завжди додає учням впевненості й собі, розвиває відповідальність і бажання бути ще кращими. Особливу увагу звертаю на розвиток сфери спілкування, адже саме спілкування в значній мірі визначає самовираження людини. Дрібниць у виховній роботі не буває і бути не може. Адже тут мова йде про одну з найскладніших і найвідповідальніших справ - про формування людських душ і характерів, про загартування сердець і розуму.

За всі роки роботи з класом можна говорити про результативність побудованої виховної системи. Якщо на початок 5 класу рівень розвитку колективу межував з критичним, то в 11 класі в основному переважає допустимий рівень розвитку класного колективу. Основні результати роботи по даній системі:

1. Підвищився рівень вихованості класу
2. Певних успіхів вдалося досягти в справі згуртування колективу: діти підтримують дружні стосунки, з'явилося почуття колективізму
3. У класі розвивається самоврядування: учні серйозно ставляться до своїх доручень, спільно вирішують проблеми класу, організовують, проводять та беруть участь у різних класних і загальношкільних заходах.
4. З'явилися традиції в класі.

Година спілкування - не урок. Але їй визначають місце в учбовому розкладі, щоб зробити обов'язковою щотижневу зустріч класного керівника зі своїм класом. Навіщо? З'ясовувати проблеми, що накопичилися за тиждень? Сварити порушників шкільної дисципліни? Я гадаю, що це той самий чудовий час спілкування педагога з дітьми, коли можна говорити про найцікавіше або найважливіше, той самий час,

коли кожна зустріч стає довгожданою. І чим різноманітніші види діяльності, до яких залучає класний керівник своїх вихованців, тим цікавіше життя в дитячому колективі, тим активніше йде розвиток учнів.

Список використаної літератури

1. Е. Н. Степанов. Педагогу про виховну систему школи та класу. - М.: ТЦ Сфера, 2008.
2. Година спілкування. 9 клас / У поряд. М. О. Володарська. — Х.: Видавництво «Ранок», 2009. — 176 с. — (Класний керівник).
3. Школа класного керівника. Від теорії до практики. Технологія викладання / Укладачі: Н.Яковець, В.Солова, І.Киричок, Ніжинський державний педагогічний університет ім.М.Гоголя, Чернігівська область/ - К.: Видавничий дім «Шкільний світ», 2005. — 128 с. — (Сільська школа. Бібліотека)
4. Школа класного керівника. Робота з класом. виховна система класу / Н.Шундра, вчитель спеціалізованої школи №5 м.Монастирище, Черкаська область / - К.: Видавничий дім «Шкільний світ», 2005. — 128 с. — (Сільська школа. Бібліотека)
5. Щуркова Н.Е. Классное руководство. - М.: Просвещение, 1999.
6. В. Сухомлинський. Сто порад учителям. — К., 1986. — С. 147—148.